

Afasie

Logopedie

Beter voor elkaar

Afasie

In deze folder leest u wat afasie is en krijgt u adviezen hoe u de communicatie met iemand met afasie kan verbeteren. Ook staat beschreven wat de logopedist kan betekenen in het herstelproces.

Wat is afasie?

Afasie is een verworven taalstoornis, die ontstaat door schade aan de hersenen.

In één of meerdere onderdelen van de taal is een storing opgetreden.

De verschillende onderdelen van de taal zijn: lezen, begrijpen, praten en schrijven. Als zich hier problemen in voordoen spreken we dus van afasie.

Hoe ontstaat afasie?

Afasie ontstaat door hersenletsel, vaak een beroerte. Dit betekent dat een bloedvat verstopt raakt (herseneninfarct) of kapot gaat (hersenenbloeding).

Soms is een verwonding of een tumor in de hersenen de oorzaak.

Hoe uit het zich?

De ernst en de omvang van de afasie is bij iedereen anders.

Dit is afhankelijk van de plaats, de grootte van het hersenletsel, het vroegere taalvermogen en iemands persoonlijkheid. Sommige personen hebben moeite met het vinden van de woorden, maar begrijpen goed.

Anderen praten vloeiend, maar datgene wat ze zeggen is voor de gesprekspartner moeilijk te begrijpen. Ook het lezen is vaak verstoord, waardoor veel mensen niet of slechts gedeeltelijk begrijpen wat er geschreven staat. In het schrijven kunnen letters of woorden worden verwisseld of is het niet meer mogelijk de letters te vormen.

Anders leren communiceren

Afasie betekent bijna altijd dat iemand moeite heeft zijn gedachten te formuleren. Dit kan de communicatie met anderen belemmeren.

Een gesprek is minder gemakkelijk te voeren. Zowel de persoon zelf als zijn gesprekspartners krijgen plotseling te maken met deze verandering in de communicatie. Het kan heel frustrerend zijn als het niet lukt jezelf te uiten. De gesprekspartner zal ook moeten wennen aan een andere vorm van communiceren. Praten met elkaar vraagt nu meer geduld en dit is niet altijd even gemakkelijk.

Algemene communicatietips voor gesprekspartners

1. Leef u in hoe het moet zijn om de woorden niet te kunnen vinden.
Verwoord dat u zich kan voorstellen dat het moeilijk moet zijn als spreken zoveel moeite kost.
2. Let op dat u niet 'over het hoofd' van de persoon met afasie heen praat.
Probeer hem/haar zoveel mogelijk bij het gesprek te betrekken.
3. Wees eerlijk als u iets niet begrijpt en zeg geen "ja" als u niet weet waarop u "ja" zegt.

Tips voor het voeren van een gesprek

1. Zorg voor een rustige omgeving. Achtergrondlawaaï is storend.
2. Maak eerst oogcontact en neem de tijd voor het gesprek.
3. Spreek rustig en duidelijk, harder spreken is niet nodig.
4. Gebruik zoveel mogelijk korte, eenvoudige zinnen. Benadruk de belangrijkste woorden, schrijf ze op of maak een eenvoudige tekening. Als u wilt zeggen "wij moeten om vier uur naar de dokter" schrijf dan: wij, vier uur, dokter. Dit helpt om de boodschap beter te begrijpen. Opschrijven voorkomt misverstanden.
5. Vraag één ding tegelijk waarop met ja of nee geantwoord kan worden.
6. Stel overzichtelijke vragen als "wilt u koffie of thee?" waarbij u eventueel de keuzes opschrijft en laat aanwijzen.
7. Stimuleer de persoon met afasie op een andere manier te communiceren door bijvoorbeeld aan te wijzen, gebaren te maken, te tekenen of iets op te schrijven.
8. Stel eenvoudige vragen en breng structuur aan in het gesprek. Vraag eerst over wie het gaat, dan wat er gebeurd is en eventueel waar of wanneer.

Deze tips zijn bedoeld om de communicatie met mensen met afasie beter te laten verlopen. Het kan echter toch erg moeilijk blijven samen een gesprek te voeren.

Als u er echt niet uitkomt, kunt u beter het onderwerp even laten rusten en er later op terug komen. Belangrijk is te realiseren dat de problemen zich voordoen in de taal. Er is over het algemeen niets mis met iemands intellectuele capaciteiten.

Voorbeelden van misverstanden

1. Soms worden alleen de kernwoorden begrepen. Op de vraag “Komt uw vrouw nog op bezoek?” zal iemand “ja” knikken, want hij dacht dat er werd gevraagd “is uw vrouw nog op bezoek geweest?”. Benadruk daarom de kernwoorden “komt uw vrouw nog op bezoek?” en check of u elkaar goed hebt begrepen.
2. Mensen met ernstige afasie zeggen vaak “ja” terwijl ze “nee” bedoelen. Op de vraag “wilt u koffie?” zullen ze “ja” antwoorden. Als u vervolgens vraagt “wilt u thee?” antwoorden ze ook “ja”. Het kan dan helpen om de thee en koffie te laten zien en te laten aanwijzen.
3. In het spreken kunnen woorden die qua betekenis op elkaar lijken verward worden. Iemand zegt bijvoorbeeld “mijn moeder komt zo” in plaats van “mijn vrouw komt zo”.
U kunt dan bijvoorbeeld vragen “wie komt er zo dadelijk?” of “komt uw vrouw zo?”.

Hulpmiddelen

Soms kan het handig zijn gebruik te maken van hulpmiddelen.

Denk maar aan wat u zelf prettig vindt als u in het buitenland bent en u bent de taal niet machtig. Foto's, afbeeldingen of woordenlijstjes kunnen helpen verduidelijken. Ook een communicatieschrift kan behulpzaam zijn.

De logopedist schrijft hierin de oefeningen en datgene wat besproken is.

Familie en verpleegkundigen kunnen ook noteren wat er gebeurd is.

Degene met afasie kan verwijzen naar het communicatieschrift als hij/zij zelf niet duidelijk kan maken wat er is besproken of datgene wat is opgeschreven kan als gespreksstof gebruikt worden voor een volgend bezoek.

Logopedie

De logopedist zal door tests en observatie in kaart brengen welke specifieke problemen er zich voordoen in de taal. Er is naast een stuk spontaan herstel van het taalvermogen ook verbetering door oefening mogelijk.

De logopedist geeft gerichte oefeningen om de taalfunctie te verbeteren en geeft tips hoe de communicatie verbeterd kan worden door op een andere manier te communiceren. Betrokkenheid van familie en/of vrienden is hierbij erg belangrijk. Het is altijd mogelijk een gesprek met de logopedist aan te vragen, waarin gericht adviezen kunnen worden gegeven en waarin u uw vragen kunt stellen. Het resultaat van de behandeling is afhankelijk van vele factoren en is daarom moeilijk voorspelbaar.

Bij ontslag uit het ziekenhuis zal, afhankelijk van de ernst van de afasie en de bijkomende problemen, gekozen worden waar u logopedie zult krijgen. Als dit buiten het ziekenhuis is zal de logopedist zorgen voor een verslag met de bevindingen. Poliklinische logopedie in het ziekenhuis is ook mogelijk.

Afdeling Logopedie, route 59

T 010 297 53 50

U kunt inspreken op het antwoordapparaat, wij bellen u dan zo spoedig mogelijk terug.

www.ikazia.nl

Meer informatie

Afasie Vereniging Nederland

Iedereen die met afasie te maken heeft kan met algemene vragen terecht bij Afasie Vereniging Nederland (AVN). Daarnaast organiseert de vereniging diverse activiteiten voor leden, zoals gespreksgroepen en geeft een blad uit met nieuws en achtergronden over afasie.

Afasie Vereniging Nederland (AVN)

Bakenbergseweg 125

6814 ME Arnhem

T 026 351 25 12

E avn@afasie.nl

W www.afasie.nl

Let op: In deze folder staat informatie die belangrijk is voor u. Heeft u moeite met de Nederlandse taal? Lees deze folder dan samen met iemand die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

Please note: This leaflet contains information that is important for you. If you have trouble understanding the Dutch language, you should read this leaflet together with someone who can explain the information or translate it for you.

Dikkat: Bu broşür sizin için önemli bilgiler içerir. Hollandaca okumakta zorlanıyor musunuz? O zaman broşürü bilgileri sizin için çeviren ya da açıklayan biriyle okuyun.

Uwaga: Ta ulotka zawiera ważne dla Ciebie informacje. Masz trudności ze zrozumieniem języka holenderskiego? Przeczytaj tę ulotkę razem z kimś, kto przetłumaczy jej treść lub będzie w stanie wyjaśnić zawarte w niej informacje.

انتبه: هناك معلومات مهمة بالنسبة لك في هذا المنشور. هل تواجه صعوبة في اللغة الهولندية؟ اقرأ إذن هذا المنشور مع شخص آخر يترجم أو يشرح لك المعلومات.